Sørine Gotfredsens prædiken palmesøndag

Taler
Sørine Gotfredsen
Sognepræst

Dato
10. april 2022

Sted
Jesuskirken, Valby

Omstændigheder
Prædikentekst
Johannesevangeliet 12,1-16

Som alle andre har jeg oplevet modgang og følelsen af at have svært ved at leve. Den slags kan ikke undgås, da vi jo er skabt med evnen til at reflektere over livet og døden og desuden elske så højt, at man kan blive dybt ulykkelig over at miste. Men når jeg tænker nærmere efter, er jeg faktisk ikke sikker på, at jeg for alvor ved, hvad det vil sige at føle lidelse. Og da slet ikke når jeg sammenligner mig selv med mennesker, der åbenlyst lider som ofre for så stor grusomhed, at man næsten kan få dårlig samvittighed over overhovedet at nævne ordet modgang i forbindelse med sit eget liv, efter at man endnu engang er stået op til en dag med trygge rutiner og en ny omgang tom snak i "Aftenshowet". Og med en krig som den, der nu raser med de mest grufulde vidnesbyrd fra slagmarken i Ukraine, synes det under alle omstændigheder oplagt at stille sig selv et bestemt spørgsmål. Ved jeg overhovedet, hvad lidelse er?

Lad os begynde et andet sted, for Jesus ved, hvad lidelse er, og her på Palmesøndag hører vi, hvordan han går i retning af den. Hans dramatiske afsked med livet på jorden skal ske i Jerusalem, hvor han først, inden han tages til fange, tilbringer tid sammen med nogle af sine nærmeste, heriblandt Martha, Maria og Lazarus, som han tidligere har oprejst fra døden. Og også disciplen Judas, der her udmærker sig ved at forarges over, at Maria salver Jesus med en meget dyr olie, som han mener burde sælges og pengene gå til de fattige. Det får Jesus til at forsvare Maria med de interessante ord: "De fattige har I jo altid hos jer, men mig har I ikke altid." Det er påfaldende, at Jesus på den måde sætter sig selv i front angående dette at fortjene opmærksomhed, og det er ret forbløffende, at ham, der så ofte helt har afvist at lade sig hylde, pludselig placerer sig selv og sin kommende begravelse i ophøjet centrum. Men sagen er jo, at han er på vej ind i det afsluttende kapitel, for næste dag rider han på et æsel ind i Jerusalem, mens folk med palmeblade tiljubler ham i Herrens navn. Tiden er kommet, hvor hele

verden skal opdage, hvem Jesus egentlig er.

Derfor må de fattige vente, og lad os prøve at overføre dén tanke på dem, der for tiden må siges at være de meget synligt lidende iblandt os. I disse uger tænker vi nok med størst medfølelse på dem, der er ofre for Putins krig, hvad enten de må flygte fra alt, hvad de kender, eller hver dag lever i frygt. Når vi får beskrevet, hvordan likvideringer, voldtægt og ekstrem brutalitet foregår blandt mennesker temmelig tæt herpå, overvejer vi nok, om ikke lidelsen for dem langt overgår, hvad man selv kender til. Alt imens Jesu ord om, at de mest udsatte har vi altid hos os, næsten lyder, som om han trivialiserer andres hårde skæbne og udpeger sig selv som det mest interessante offer. Hvormed han jo på sin vis taler ind i en moderne mentalitet, hvor det nærmest er blevet norm at se sig selv som offer for alverdens omstændigheder. Opvækst, kulturelle strukturer, andres manglende respekt, og alt det, vi kender fra individets dans om sig selv i nyere tid. Den mentalitet, der faktisk har skabt et slags lidelsens hierarki.

Jeg skal nok afholde mig fra at ironisere over moderne offermentalitet og i stedet opfordre til, at vi konfronteret med krigens gru prøver at forstå det problematiske ved den konstante sammenligning, der så nemt opstår angående begrebet lidelse. Og sagen er, at mit spørgsmål fra før - kender jeg i lyset af hvad nogle oplever overhovedet til lidelse? - ikke er særlig klogt, for hvis man hele tiden måler sit eget liv i lyset af, hvad andre erfarer, kan man miste føling med, at vi i sidste ende deler vilkår på jorden. Og det må vi ikke, hvis vi fortsat skal forstå hinanden. I H.C. Andersens eventyr *De Vises Steen* ønsker en meget vis mand at finde frem til den dybeste sandhed - nemlig, sandheden om, hvad der sker efter døden. Han ejer en "Sandhedens Bog", som han hver dag sidder og bladrer i, men kan hverken finde svaret på dette eller på hvorfor mennesket skal lide, og derfor rejser hans fire kompetente sønner ud for at finde det. Det lykkes ikke, men så tager hans datter afsted. Hun er blind, men kan til gengæld med hjertets sans høre menneskene tale, og de siger til hende: "Vort Jordliv er kun Regn og Rusk, En Nat hvori i vi græde." Ligesom hun også hører om fryden ved at leve: "Vort Jordliv er en Rosenbusk, Med Solskin og med Glæde **(...)** Og dertil aner hun den iskolde ironi, vi også kender i dag som barnlig og meget lidt morsom satire, der senest fik en skuespiller ved årets Oscar-show til at stikke en komiker en lussing. Det må man ikke, men øretæveindbydende, det ér mange komikere altså, også H.C. Andersen så det åbenbart komme, og stemmerne siger til den blinde pige**:** "Gjør Nar af Alt, lee Alting ud, Lee med i Hundeglammen!" Og hun ender med selv at svare tilbage: "Hold paa Dig selv, hold fast paa Gud, Skee

saa hans Villie, Amen!"

Pigen finder sandhed. Ikke ved at sammenligne sig med andres lidelse eller glæde, men ved at forstå, at livet for enhver kan rumme det hele, og at essensen af vort fælles vilkår kan samles i ét ord. Og da hun vender hjem, står dette ord pludselig skrevet på side et i den "Sandhedens Bog", hendes far hver dag sidder og læser i. Hvad dette ord er, vender vi tilbage til, for foreløbig skal vi erkende, at jo mere vi glemmer, at vi alle dybest nede deler vilkår, desto mere kan vi skabe dette lidelsens hierarki, der medfører så meget usundt. For det første kan det gøre lidelse til en konkurrence om at være mest marginaliseret og interessant. Og for det andet kan der ske det, at man umyndiggør dem, man har ondt af. Tænk blot på Vestens syn på Afrika gennem mange år, hvor støttekoncerter og indsamlinger har dyrket idéen om de stakkels afrikanere, der blot sidder nede i ørkenen og græder og ikke aner, at det er jul. Det er sket i den bedste mening, men rummer noget nedladende, hvilket også gælder vores syn gennem årtier på folk fra muslimske lande, idet man fra 1970`erne og frem ikke rigtig mente, man kunne kræve noget særligt af disse mennesker fra en anden kultur. Man kommer nemt til at se ned på dem, man har ondt af, og når vi nu åbner armene for ukrainske flygtninge, kan vi atter komme til at balancere på kanten til arrogance, som risikoen altid er, når den privilegerede vil frelse den lidende. Lidelsens hierarki er uværdigt for alle.

Derfor bliver Judas sat på plads, da han fremhæver de fattige, for midt i alt den taktiske selvpromovering, kan han - kan enhver - miste sans for, hvad mennesket er, og hvem Jesus er. Den, nemlig, der lider mest af alle, fordi han nu på Palmesøndag går ind i døden bærende på al den syndighed, verden rummer. Og mens der ikke *mellem os* må eksistere et lidelsens hierarki, står Jesu lidelse over alt. Det skal vi også huske, når vi diskuterer, om man må bidrage til krig og drab i kristendommens navn. For mens Jesus ikke slår fra sig, fordi lidelsen og døden er hans bestemmelse, må mennesket slås, når det onde angriber, for lidelsen er ikke vores bestemmelse. Derfor kan vi midt i alt det frygtelige en krig rummer, tro på, at fordi Jesus til fulde tager hele lidelsen på sig, sættes der en grænse for, hvor meget, den kan overgå os. Hertil og ikke længere. Til korset og ikke længere, for Jesus ender med gennem opstandelsen at sætte al lidelse og ondskab på plads. Søren Kierkegaard beskriver i en opbyggelig tale, hvordan denne Guds almagt bliver vores styrke, netop når vi føler, at vi lider. Han skriver: "Vil den Lidende mismodigt, forstemt, maaske fortvivlet vedblive at stirre paa, hvor svag han er bleven: ja, deri er intet Glædeligt. Men vil han see bort herfra, for at see,

hvad det da betyder, at han bliver svag, hvo det da er, der bliver stærk, at det er Gud: saa er dog vel det Glædelige". Guds styrke kompenserer for vores svaghed, og når Judas kritiserer Maria for at tilbede Jesus, fatter han ikke, at hun er i færd med at stille sig i forhold til Guds søn for at opdage netop det.

Dermed er det vist på tide at afsløre det ord, der pludselig står skrevet på side et i "Sandhedens Bog" i H.C. Andersens eventyr. Det er ordet TRO, da det jo er troen på Jesu magt over lidelsen, der gør, at vi kan leve med de til tider så svære vilkår i verden. Hvad enten det er dig, der slås med din helt personlige modgang, eller det er en krig, der bekymrer os alle. Men er det ikke lidt let at sige, når man ikke selv er et fattigt barn i Afrika eller en ukrainsk flygtning? Jo, men stop, for nu gør vi det igen, dyrker et lidelsens hierarki, der i sidste ende kan føre til kynisk og ideologisk opdeling mellem mennesker, alt efter hvilken opmærksomhed, tidsånden lige nu synes, at de forskellige grupper fortjener. Stop med det, for vi risikerer at gøre lidelse til at magtmiddel og glemme, at den enkeltes virkelighed altid skal ses i sin egen ret. Vi skal befri os selv fra sammenligningen, præcis som Maria gør og blot tilbede Jesus som ham, der er på vej ind i Jerusalem for at lade det blive åbenbaret, at den endegyldige kamp nu skal tages mod død og ondskab. At der er en grænse for lidelsen. Hertil og ikke længere.

Ja, som sagt, spørgsmålet om hvorvidt jeg overhovedet ved, hvad lidelse er, er ikke særlig klogt, og svaret er stadig, at jeg ikke ved det. Til gengæld er jeg sikker på, at jeg med tiden vil opdage det, for lidelsen er en del af dette syndige livs vilkår, og vi aner kun sandheden om både livet og kristendommen i lyset af den. Det er dét, den blinde pige ved, det er dét, Jesus som ingen anden ved, og det er dét, Judas lader som om, at han ved. Den eneste, vi skal sammenligne os selv med, er ham der rider ind i Jerusalem og dør på korset og opstår på den tredje dag, for så forstår man, at mens jeg kun er et menneske, er han Gud selv, der er kommet hertil for at standse lidelsen for enhver. Hertil og ikke længere. Eller rettere. Herfra og hele vejen ind i evigheden. Amen.

Kilde
Manuskript modtaget fra taler

Kildetype
Digitalt manuskript

Tags
Anden tekstrække, Krigen i Ukraine 2014/2022-, Palmesøndag, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI
https://www.dansketaler.dk/tale/soerine-gotfredsens-praediken-palmesoendag-2022